

REPUBLIKA HRVATSKA
Visoki trgovački sud Republike Hrvatske
Savska cesta 62, Zagreb

Poslovni broj: 4 PŽ-3916/2023-2

U I M E R E P U B L I K E H R V A T S K E

P R E S U D A

Visoki trgovački sud Republike Hrvatske, u vijeću sastavljenom od sudaca Nevenke Baran, predsjednika vijeća, Dubravke Zubović, suca izjavitelja i Maje Bilandžić, člana vijeća, u pravnoj stvari tužiteljice JASMINKE ŠMITRAN, Rijeka, Hegedušićeva 3, OIB 88153791067, koju zastupaju punomoćnici iz Zajedničkog odvjetničkog ureda Saša Poldan, Goran Gatara, Valentina Vižintin, Marko Komorski, Ana Ilić i Soča Fruk Morina, odvjetnici u Rijeci, protiv tuženika MILORADA ŠMITRANA, vlasnika obrta INSTALATER u stečaju, Rijeka, Bartola Kašića 8a, OIB 19773574927, kojeg zastupaju punomoćnice iz Zajedničkog odvjetničkog ureda Ana Trošelj i Sandra Zorc, odvjetnice u Rijeci, radi utvrđenja i izlučenja iz stečajne mase, odlučujući o žalbama obiju stranaka protiv presude Trgovačkog suda u Rijeci poslovni broj P-126/2023-72 od 13. listopada 2023., u sjednici vijeća održanoj 9. siječnja 2024.

p r e s u d i o j e

Odbijaju se tužiteljčina i tuženikova žalba kao neosnovane i potvrđuje presuda Trgovačkog suda u Rijeci poslovni broj P-126/2023-72 od 13. listopada 2023.

Obrazloženje

1. Presudom Trgovačkog suda u Rijeci poslovni broj P-126/2023-72 od 13. listopada 2023. utvrđeno je da je tužiteljica suvlasnica u $\frac{1}{2}$ nekretnina pobliže označenih u izreci presude (točka I. izreke), te nekretnine izdvojene su iz stečajne mase u $\frac{1}{2}$ dijela (točka II. izreke), naloženo je zemljišnoknjižnom odjelu Općinskog suda u Rijeci da u $\frac{1}{2}$ dijela nekretnina pobliže označenih u izreci upiše brisanje zabilježbe otvaranja stečajnog postupka nad tuženikom provedenoj pod poslovnim brojem Z-7322/12 (točka III. izreke), odbijen je kao neosnovan tužbeni zahtjev kojim tužiteljica traži da sud utvrdi da je suvlasnica nekretnina u preostalom dijelu, izdvajanje iz stečajne mase i brisanje zabilježbe (točka IV. izreke) te određeno da svaka stranka snosi svoje troškove (točka V. izreke).

2. Tužiteljica je podnijela žalbu protiv presude, pobijajući je u točkama IV. i V. izreke, zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st. 1. i 2. t. 11. Zakona o parničnom postupku, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja te pogrešne primjene materijalnog prava. U žalbi navodi da je sud pogrešno zaključio

da je ništetan ugovor o diobi bračne stečevine i uređenju međusobnih odnosa (dalje: ugovor o diobi bračne stečevine), ističući da je sklopljen 19. kolovoza 2012., dok su stranke naknadno samo ovjerile svoje potpise (13. lipnja 2013.), što je pretpostavka upisa u zemljišne knjige. Dalje navodi da tuženik sklapanjem ugovora nije raspolagao imovinom kao dužnik pojedinac, jer ga nije sklopio kao vlasnik obrta, već kao fizička osoba, o čemu prvostupanjski sud nije dao nikakve razloge. Ističe da su stranke jasno i suglasno iskazivale o tome zašto su potpisi naknadno ovjereni, o čemu prvostupanjski sud nije dao nikakve razloge te da se samo zbog toga što su potpisi ovjereni naknadno, dakle, nakon otvaranja stečajnog postupka, ne može smatrati da stranke nisu postupile savjesno i pošteno. Ukazuje na to da je u vrijeme davanja prokazne izjave tuženik bio upisan kao vlasnik predmetnih nekretnina, zbog čega nije mogao dati drukčiju izjavu odnosno prešutjeti imovinu koja je upisana na njegovo ime. Stoga smatra da je nepravilan zaključak suda da stranke nisu postupile savjesno i pošteno, zbog čega je činjenično stanje pogrešno odnosno nepotpuno utvrđeno te ističe da sud nije dao razloge o tome kako poštenje i savjesnost stranaka utječe na valjanost sklopljenog ugovora. Predlaže da ovaj žalbeni sud preinači presudu u pobijanom dijelu, tako da prihvati tužbeni zahtjev kao osnovan, podredno, da je ukine i predmet vrati sudu prvog stupnja na ponovno suđenje.

3. Tuženik je podnio žalbu protiv presude, pobijajući je u točkama I., II., III. i V. izreke, zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja te pogrešne primjene materijalnog prava. U žalbi navodi da je učinjena bitna povreda odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st. 2. t. 11. Zakona o parničnom postupku, ističući da je u obrazloženju presude izostala suštinska ocjena dokaza te navođenje valjanih razloga u pogledu dijela presude kojim je tužbeni zahtjev prihvaćen. Dalje navodi da presuda ne sadrži valjane razloge u pogledu točnog vremena trajanja bračne zajednice, vremena, osnove i izvora stjecanja svake pojedine nekretnine, doprinosa svakog pojedinog bračnog druga u pogledu nekretnina stečenih prije 1. srpnja 1999. te jesu li predmetne nekretnine stečene radom. Smatra da je učinjena bitna povreda odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st. 1. u vezi s čl. 221.a Zakona o parničnom postupku, budući da tužiteljica nije dokazala osnovanost tužbenog zahtjeva. Ističe da je za utvrđenje bračne stečevine bitno trajanje bračne zajednice, a ne braka te da je sud propustio utvrditi izvore sredstava kojima su nekretnine kupljene (osobito imajući u vidu iskaz tužiteljice iz kojeg proizlazi da je tuženik imao obrt nekoliko godine prije nego što su se upoznali). Ističe da je sud pogrešno cijenio iskaze stranaka koje su išle za time da oštete stečajne vjerovnike i da je zanemario prokazni popis imovine od 9. svibnja 2013. Smatra da tužiteljica nije dokazala da ima izlučno pravo u smislu odredbe čl. 79. st. 1. Stečajnog zakona, zbog čega je tužbeni zahtjev trebalo odbiti u cijelosti. Predlaže da ovaj žalbeni sud preinači presudu u pobijanom dijelu tako da odbije tužbeni zahtjev u cijelosti, podredno, da je ukine i predmet vrati sudu prvog stupnja na ponovno suđenje.

4. Žalbe nisu osnovane.

5. Pobijana presuda je ispitana na temelju odredaba čl. 365. Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“ broj: 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 123/08, 57/11, 25/13, 89/14, 70/19, 80/22 i 114/22; dalje: ZPP) u

granicama dopuštenih žalbenih razloga, pazeći pritom po službenoj dužnosti na bitne povrede odredaba parničnog postupka iz odredbe čl. 354. st. 2. t. 2., 4., 8., 9., 11., 13. i 14. ZPP-a i na pravilnu primjenu materijalnog prava (čl. 356. ZPP-a).

6. Predmet spora je tužbeni zahtjev radi utvrđenja da je tužiteljica vlasnica nekretnina koje su predmet ugovora o diobi bračne stečevine, izdvajanje tih nekretnina iz stečajne mase tuženika i brisanje upisane zabilježbe otvaranja stečajnog postupka.

7. U povodu tužnikove revizije Vrhovni sud Republike Hrvatske je rješenjem poslovni broj Rev-1166/2020-2 od 22. studenog 2022. prihvatio reviziju, ukinuo presudu ovoga suda poslovi broj PŽ-5724/2018 od 18. veljače 2020. i presudu prvostupanjskog suda poslovni broj P-52/2018-30 od 20. srpnja 2018. te vratio predmet sudu prvog stupnja na ponovno suđenje.

8. Nakon ponovnog suđenja prvostupanjski sud je donio presudu iz čijeg obrazloženja proizlazi da je nad imovinom tuženika kao dužnika pojedinca otvoren stečajni postupak na temelju rješenja prvostupanjskog suda poslovni broj St-256/2013 od 16. lipnja 2013. i da su predmetne nekretnine ušle u stečajnu masu. Nadalje, uvidom u povijesne izvratke iz zemljišnih knjiga prvostupanjski sud je utvrdio da su predmetne nekretnine stranke stekle radom (na temelju ugovora o kupoprodaji) za vrijeme trajanja braka, budući da su u bračnoj zajednici od 9. prosinca 1989., kako to proizlazi iz ugovora o diobi bračne stečevine. S obzirom da je stečajni postupak otvoren 16. svibnja 2013., dok je potpis tuženika na ugovoru o diobi bračne stečevine ovjeren 13. lipnja 2013., prvostupanjski sud smatra da u trenutku otvaranja stečajnog postupka ugovor nije bio pravno valjan i nije proizvodio pravne učinke u smislu odredbe čl. 255. Obiteljskog zakona („Narodne novine“ broj: 116/03, 17/04, 136/04, 107/07, 57/11, 61/11, 25/13, 75/14 i 5/15; dalje: Obz/03). Prvostupanjski sud je, nadalje, zaključio da tužiteljica, koja nije upisala svoje pravo vlasništva u zemljišnim knjigama, u vrijeme otvaranja stečajnog postupka nije bila vlasnica predmetnih nekretnina na temelju ugovora o diobi bračne stečevine, dakle, nije imala izlučna prava, u smislu odredbe čl. 79. Stečajnog zakona („Narodne novine“ broj: 44/96, 161/98, 29/99, 129/00, 123/03, 197/03, 187/04, 82/06, 116/10, 25/12, 133/12 i 45/13). Budući da je tuženik istinitost svojeg potpisa na predmetnom ugovoru ovjerio 13. lipnja 2013., dakle, nakon što je otvoren stečajni postupak (16. svibnja 2013.) te nakon što je u zemljišnim knjigama 20. svibnja 2013. na temelju rješenja Zemljišnoknjižnog odjela Općinskog suda u Rijeci poslovni broj Z-7332/13 zabilježeno otvaranje stečajnog postupka, prvostupanjski sud smatra da je tuženik raspolagao imovinom dužnika pojedinca protivno odredbi čl. 89. i 91. Stečajnog zakona zbog čega taj ugovor ne proizvodi pravne učinke.

9. Prema stajalištu prvostupanjskog suda na imovinu stečenu radom za vrijeme trajanja bračne zajednice nakon stupanja na snagu Obiteljskog zakona („Narodne novine“ broj 162/98; dalje: ObZ/98), odnosno nakon 1. srpnja 1999., primjenjuju se odredbe tog zakona i ObZ/03, kojima je propisano da su bračni drugovi u jednakim dijelovima suvlasnici u bračnoj stečevini, ako nisu drukčije ugovorili, dok se u odnosu na imovinu stečenu za vrijeme važenja Zakona o braku i porodičnim odnosima („Narodne novine“ broj: 11/78, 27/78, 45/89, 59/90, 25/94 i

162/98; dalje: ZBPO) primjenjuje odredba čl. 277. toga zakona prema kojoj je imovina koju su bračni drugovi stekli radom za vrijeme trajanja bračne zajednice ili potječe od te imovine, njihova zajednička imovina, u kojoj se suvlasnički udio svakog bračnog druga određuje prema njegovom doprinosu u stjecanju te imovine sukladno čl. 287. st. 1. toga zakona. S obzirom na to da je tužiteljica novčano doprinosila bračnu zajednicu jer je cijelo vrijeme bila u radnom odnosu, a osim toga je pretežito sama radila u domaćinstvu te preuzela brigu oko odgoja i podizanja djece, sve u smislu odredbe čl. 287. st. 2. ZBPO-a, prvostupanjski sud je u odnosu na nekretnine stečene 1996. i 1997. godine zaključio da je postojao jednaki doprinos stranaka u njihovom stjecanju pa je tužiteljica stekla suvlasništvo na temelju zakona u omjeru od $\frac{1}{2}$, dok je u odnosu na ostale nekretnine stečene nakon toga zaključio da je tužiteljica stekla pravo suvlasništva u istom omjeru na temelju predmnijeva propisanih odredbama čl. 253. st. 1. ObZ/98 i čl. 249. st. 1. ObZ/03. Slijedom navedenog, prvostupanjski sud je djelomično prihvatio, a djelomično odbio tužbeni zahtjev kao neosnovan.

10. Donošenjem pobijane presude nije učinjena bitna povreda odredaba parničnog postupka na koju ovaj sud pazi po službenoj dužnosti pa ni one na koje ukazuju stranke. Izreka te presude ne proturječi sama sebi ni obrazloženju koje sadrži razloge o odlučnim činjenicama o kojima ne postoji proturječnost između onoga što je u obrazloženju presude navedeno o sadržaju isprava ili zapisnika o danim iskazima i samih tih isprava odnosno zapisnika. Nadalje, prvostupanjski sud je jasno i detaljno iznio razloge za svoju odluku, zbog čega su neosnovani tuženikovi žalbeni navodi da je u obrazloženju presude izostala suštinska ocjena dokaza te navođenje valjanih razloga u pogledu dijela presude kojim je tužbeni zahtjev prihvaćen, kao i da presuda ne sadrži valjane razloge u pogledu točnog vremena trajanja bračne zajednice, vremena, osnova i izvora stjecanja svake pojedine nekretnine, doprinosa svakog pojedinog bračnog druga u pogledu nekretnina stečenih prije 1. srpnja 1999. te jesu li predmetne nekretnine stečene radom. Stoga nije učinjena bitna povreda odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st. 2. t. 11. ZPP-a. Isto tako, nije učinjena ni bitna povreda odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st. 1. u vezi s čl. 221.a ZPP-a, jer je o postojanju odlučnih činjenica sa sigurnošću bilo moguće zaključiti na temelju izvedenih dokaza, a ne primjenom pravila o teretu dokaza.

11. Suprotno žalbenim navodima tužiteljice, prvostupanjski sud je pravilno zaključio da ugovor o diobi bračne stečevine sklopljen 19. kolovoza 2012. ne proizvodi pravne učinke i da naknadna ovjera potpisa (nakon otvaranja stečajnog postupka nad tuženikom) nije samo pretpostavka upisa prava vlasništva tužiteljice u zemljišne knjige. Prema odredbi čl. 255. ObZ/03, koji je bio na snazi u vrijeme sklapanja predmetnog ugovora o diobi bračne stečevine: „Bračnim ugovorom se mogu urediti imovinskopravni odnosi na postojećoj ili budućoj imovini. Prema trećim osobama uglavci o upravi ili raspolaganju imovinom imaju pravni učinak ako su upisani u zemljišne knjige, odnosno u javne upisnike kod kojih je upis nužan za stjecanje prava ili se stvar ne može rabiti bez takva upisa. Bračni ugovor sklapa se u pisanom obliku, a potpisi bračnih drugova moraju biti ovjereni.“ Prema tome, u smislu navedene zakonske odredbe bračni ugovor je strogo formalni pravni posao, kod kojeg je propisan oblik te je propisana ovjera potpisa bračnih drugova bitna za

nastanak pravnih učinaka toga ugovora. Stečajni postupak nad dužnikom je otvoren 16. svibnja 2013., što znači da su tada nastupile pravne posljedice otvaranja stečajnog postupka (čl. 88. st. 1. Stečajnog zakona), zabilježba otvaranja stečajnog postupka je u zemljišnim knjigama upisana 20. svibnja 2023., a ugovor o diobi bračne stečevine je ovjeren 13. lipnja 2013. S obzirom na to da su potpisi ugovornih strana ovjereni tek nakon nastupa pravnih posljedica otvaranja stečajnog postupka, kada su u skladu s odredbom čl. 89. Stečajnog zakona prava dužnika pojedinca na upravljanje i raspolaganje imovinom koja ulazi u stečajnu masu prešla na stečajnog upravitelja i da je odredbom čl. 91. navedenog zakona propisano da su raspolaganja dužnika pojedinca nakon otvaranja stečajnoga postupka predmetima iz stečajne mase bez pravnog učinka, osim onih raspolaganja za koja vrijede opća pravila o zaštiti povjerenja u javne knjige, pravilan je zaključak prvostupanjskog suda da tužiteljica na temelju ugovora o diobi bračne stečevine nije stekla valjanu pravnu osnovu za stjecanje prava vlasništva ne nekretninama. Pored toga, tužiteljica pravo vlasništva na temelju ugovora o diobi bračne stečevine nije upisala u zemljišne knjige, što znači da to raspolaganje nema učinak prema trećim osobama.

12. Također, neosnovani su žalbeni navodi da je tuženik sklapanjem ugovora raspolagao imovinom kao fizička osoba, a ne dužnik pojedinac, jer on za svoje obveze nastale u obavljanju obrta odgovara cjelokupnom svojom imovinom (čl. 75. st. 2. Ovršnog zakona, „Narodne novine“ broj: 112/12, 25/13, 93/14, 55/16, 73/17, 131/20 i 114/22).

13. Iz toga dalje slijedi da za donošenje odluke nije odlučno što su bračni drugovi iskazivali o tome zašto su potpisi naknadno ovjereni, no, valja primijetiti da u tom dijelu njihov iskaz nije vjerodostojan i da je sasvim jasno da su iskazivali sebi u korist, a protivno interesima stečajnih vjerovnika. Isto tako, nije odlučno ni je li u vrijeme davanja prokazne izjave tuženik bio upisan kao vlasnik predmetnih nekretnina, zbog čega nije mogao dati drukčiju izjavu odnosno prešutjeti imovinu koja je upisana na njegovo ime.

14. Međutim, neovisno o tome što ugovor o diobi bračne stečevine ne proizvodi pravne učinke to ne znači da na temelju njega nije moguće utvrđivati pravno odlučne činjenice. Stoga je pravilan zaključak prvostupanjskog suda da su stranke bile u bračnoj zajednici od 9. prosinca 1989., kako to proizlazi čl. 1. navedenog ugovora, kao i da su sve nekretnine, koje su predmet tužbenog zahtjeva, stečene radom za vrijeme trajanja bračne zajednice odnosno da je riječ o bračnoj stečevini, što pak proizlazi iz činjenice da su stečene na temelju sklopljenih ugovora o kupoprodaji.

15. Predmetne nekretnine su stečene u razdoblju od 1996. do 2009. godine, a tužiteljica je stekla pravo suvlasništva u ½ na temelju odredbi čl. 287. st. 2. ZBPO-a, čl. 253. st. 1. ObZ/98 i čl. 249. st. 1. ObZ/03, što znači da ima izlučno pravo na temelju odredbe čl. 79. st. 1. Stečajnog zakona prema kojoj osoba koja na temelju kojega svoga stvarnoga ili osobnoga prava može dokazati da neki predmet ne spada u stečajnu masu, nije stečajni vjerovnik. Njeno će se pravo na izdvajanje predmeta utvrđivati prema pravilima koja važe za ostvarivanje tih prava izvan stečajnoga postupka.

16. Odluka o troškovima postupka pravila je i zakonita (čl. 154. st. 4. ZPP-a), no, valja ukazati na to da stranke nisu iznijele određene razloge zbog kojih osporavaju odluku o troškovima postupka.

17. Slijedom navedenog, valjalo je, na temelju odredbe čl. 368. st. 1. ZPP-a, odbiti žalbe kao neosnovane i potvrditi prvostupanjsku presudu.

Zagreb, 9. siječnja 2024.

Predsjednik vijeća
Nevenka Baran

Broj zapisa: **9-30861-da947**

Kontrolni broj: **0ece1-7d2b3-d7be8**

Ovaj dokument je u digitalnom obliku elektronički potpisan sljedećim certifikatom:
CN=Nevenka Baran, O=VISOKI TRGOVAČKI SUD REPUBLIKE HRVATSKE, C=HR

Vjerodostojnost dokumenta možete provjeriti na sljedećoj web adresi:

<https://usluge.pravosudje.hr/provjera-vjerodostojnosti-dokumenta/>

unosom gore navedenog broja zapisa i kontrolnog broja dokumenta.

Provjeru možete napraviti i skeniranjem QR koda. Sustav će u oba slučaja prikazati izvornik ovog dokumenta.

Ukoliko je ovaj dokument identičan prikazanom izvorniku u digitalnom obliku, **Visoki trgovački sud Republike Hrvatske** potvrđuje vjerodostojnost dokumenta.